

ירושלים, ל' בניסן תשע"ח
15 באפריל 2018
18LM2760

לכבוד

לידי: יו"ר הדירקטוריון
המנכ"ל

התאגידים הבנקאיים

א.ג.נ.,

הנדון: פעילות התאגידים הבנקאיים מול לקוחות מסוג נותני שירותים פיננסיים מוסדרים ורכזי הצעה

מבוא:

1. מטרתנו של חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן - **חוק הפיקוח**), היא ליצור "אסדרה כוללת מקיפה וקוהרנטית ככל האפשר, של כל שוק מתן השירותים הפיננסיים והגופים הפועלים בו".
2. בשנים האחרונות חלו התפתחויות טכנולוגיות שהובילו לכניסתם של גופים פיננסיים חדשים, אשר חלקם יהיה חייב בקבלת רישיון וכפוף לפיקוח של רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - **רשות שוק ההון**) בהתאם להוראות חוק הפיקוח.
3. לצורך פעילותם, גופים אלה נדרשים לפתיחת חשבון בתאגיד בנקאי. בעוד שרובם של גופים אלה הם גופים לגיטימיים הפועלים לפיתוח כלים פיננסיים חדשנים ולקידומה של תחרות במערכת הפיננסית, חלק מהם עלולים להיות מנוצלים לרעה על ידי לקוחותיהם ולחשוף את המערכת הבנקאית לסיכוני ציות בכלל, וסיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור, בפרט.
4. מטרת מכתבי זה היא לקבוע הנחיות שיאפשרו לתאגידים הבנקאיים לתת שירות ולנהל את סיכוניהם בפעילותם עם הגופים הפיננסיים המוסדרים. לעניין מכתב זה, "**גופים פיננסיים מוסדרים**" הם גופים שמפוקחים על-ידי רשות שוק ההון בהתאם לחוק הפיקוח, לרבות גוף שקיבל היתר להמשך עיסוק ולא נשללה בקשתו לרישיון, ושחל או צפוי לחול על פעילותם משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובכלל זאת אחריות ישירה לניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור הגלומים בפעילותם. השלמת הליך מתן הרישיונות לגופים הפיננסיים על-ידי רשות שוק ההון, וכן כניסתם לתוקף של צווי איסור הלבנת הון ומימון טרור על הגופים הפיננסיים השונים, ישמשו נדבך נוסף בהפחתת הסיכונים למערכת הבנקאית בפתיחה וניהול חשבונות לגופים אלו, וכפועל יוצא יקלו על גופים אלה לנהל חשבונות ולפעול מול המערכת הבנקאית.
4. **כל אחד מחמשת התאגידים הבנקאיים** הגדולים נדרש לקבוע מדיניות ונהלים לפתיחה וניהול חשבונות לגופים פיננסיים מוסדרים אשר ישקפו, בין היתר, גישה מבוססת סיכון שתגזר, בין היתר, מהפרמטרים הבאים: סוג הגוף ופעילותו, היתר המשך עיסוק או קבלת רישיון, תחולת צו איסור הלבנת הון על פעילותו; המדיניות והנהלים יכללו את העקרונות הבאים:

- 4.1. התאגיד הבנקאי יפתח חשבון בנק, לרבות חשבונות נאמנות מרובי נהנים המחויבים בפתיחה לאור חוק הפיקוח, לגוף פיננסי מוסדר אלא אם קיימים טעמים סבירים שלא לפתוח חשבון. תאגיד בנקאי יבצע פעולות בחשבון כאמור, אלא אם קיימים טעמים סבירים שלא לבצע אותן. המדיניות כאמור תכלול את הטעמים הסבירים וכן ייקבע כי סירוב כאמור לפתיחת חשבון ללקוח שהוא גוף פיננסי מוסדר ינומק ויימסר לו, בכפוף לכל דין, בכתב עד 7 ימי עסקים ממועד ההחלטה בדבר הסירוב ולא יאוחר מ-14 ימים ממועד קבלת כל המסמכים מהלקוח; לקוח אשר נתקל בסירוב לפתוח חשבון יהיה רשאי לפנות לפיקוח על הבנקים.
- 4.2. פתיחה וניהול של חשבונות כאמור בס' 4.1 ייעשו, תוך ניהול סיכונים וניטור הפעילות באופן המותאם לרמת הסיכון ולפעילות הרלוונטית של כל אחד מגופים אלו.
- 4.3. בנוסף המדיניות תתייחס לסיכונים הכרוכים בתפעול הפעילות, הכוללים, בין היתר, מענה לסיכונים הבאים: איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור; חוקי המס בישראל ובעולם לגבי לקוחות בעלי תושבות מס זרה או נוספת, לרבות יישום הסכמים בין-לאומיים לחילופי מידע לצרכי ציות בענייני מס כדוגמת חוק פטקא והצורך בקבלת מספר רישום (GIIN) מהמוסד הפיננסי הלקוח; סנקציות לגבי גורמים שונים מצד ממשלת ארה"ב (OFAC), האיחוד האירופי והאוס"ם.
- 4.4. הנהלים יתייחסו למידע שיידרש מגוף פיננסי מוסדר מידע הדרוש לצורך ניהול סיכונים, ובכלל זה: פירוט סוגי הלקוחות, אופי הלקוחות והיקפי הפעילות הצפויה של הגוף הפיננסי המוסדר, מדיניות ונהלים של הגוף הפיננסי המוסדר לניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור לרבות הליך הכר את הלקוח, בדיקה מול רשימות, בקורות, וכן כל מידע הדרוש לניהול הסיכון, הן ברמת העסקה הבודדת, ככל שיידרש, לאחר מסירת הנמקה לגוף הפיננסי המוסדר בכפוף להוראות הדין ורק כאשר יש אינדיקציות לסיכון; התאגיד הבנקאי לא יעשה כל שימוש במידע מלבד לצרכי ניהול הסיכונים. המידע שיקבל התאגיד הבנקאי, כאמור, ישמש אך ורק לצרכי ניהול סיכונים.
- 4.5. הטעמים כמפורט בסעיף 4.1 ייבחנו ויאושרו על ידי המפקחת על הבנקים, כחלק מהמדיניות של הבנק בנושא, בהיוועצות עם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- 4.6. יש לוודא כי המדיניות והנהלים כאמור מתוקשרים לכלל העובדים הרלוונטיים בתאגיד הבנקאי.
5. בפתיחת חשבונות נאמנות מרובי נהנים, המחויבים בפתיחה לאור חוק הפיקוח, יחולו גם הוראות אלו:
- 5.1. לבקשת הנאמן בחשבון שנפתח על שם נאמן שהוא לא הגוף הפיננסי המוסדר, יאפשר התאגיד הבנקאי גם לגוף הפיננסי המוסדר להשתתף בשיחות או בפגישות הקשורות לפעילות העסקית של הגוף הפיננסי המוסדר.
- 5.2. התאגיד הבנקאי יהיה רשאי להסתפק בקבלת הצהרה על הנהנים בחשבון בתדירות של אחת לחודש, ובלבד שקיבל התחייבות בכתב של הנאמן כי ימציאו לתאגיד הבנקאי את רשימת הנהנים בחשבון, עם קבלת דרישה על ידי התאגיד הבנקאי.
- יובהר כי התאגיד הבנקאי יהיה חייב לצרף את רשימת הנהנים המעודכנת לדיווח על פעילות בלתי רגילה, גם אם לא עודכנה במערכות התאגיד הבנקאי.

6. התאגיד הבנקאי יתריע ויסביר, במידת האפשר ומבלי לפגוע בהוראות כל דין, בטרם נקיטת פעולות בחשבון על כוונתו לעשות כן.
7. מבלי לגרוע מהוראות כל דין, תאגיד בנקאי ימסור לכל גוף פיננסי מוסדר שמבקש לפתוח אצלו חשבון גילוי מלא אודות עלויות ניהול החשבון הצפויות, ומדדי ביצוע של פעולות בחשבון (לדוגמה - מספר ימי העבודה המרבי לביצוע הוראת תשלום שנמסרו לגביה כל הפרטים הדרושים על פי דין).
8. אין באמור לעיל כדי לגרוע מהקבוע בהוראות ניהול בנקאי תקין או בכל מכתב או חוזר של המפקח על הבנקים, לרבות בסעיף 50 להוראת ניהול בנקאי תקין 411 - "ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור".
9. עם כניסה לתוקף של צווי איסור הלבנת הון ומימון טרור על הגופים הפיננסיים המוסדרים השונים, יפעל הפיקוח על הבנקים למתן הקלות בניהול חשבונות המנוהלים לצורך פעילותם, בדומה להקלות שניתנו בניהול חשבונות של מנהלי תיקים ושל זירות סוחר לחשבון העצמי, עבור לקוחותיהם.
10. האמור במכתבי זה יחול, בהתאמות המחויבות, גם ביחס לפתיחת חשבון מרובה נהנים על-שם רכז הצעה הרשום במרשם הרכזים, כשהחשבון נפתח על פי הוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ותקנות ניירות ערך (הצעת ניירות ערך באמצעות רכז הצעה), התשע"ז-2017.
11. אתם מתבקשים להעביר את המדיניות המאושרת ואת פרוטוקול הדיון בדירקטוריון תוך 90 יום מקבלת מכתבי זה למשרדי הפיקוח על הבנקים. עד למועד זה על התאגיד לפעול בהתאם למכתב פיקוחי זה.
12. החליט תאגיד בנקאי שאינו נמנה על חמשת התאגידים הבנקאיים הגדולים לפתוח ולנהל חשבון עבור גוף פיננסי מוסדר או חשבון כאמור בסעיף 10 לעיל, יחול עליו האמור במכתב זה, למעט האמור בסעיף קטן 4.1 ובסעיף 11 בו.

בכבוד רב,

ד"ר חדוה בר

המפקחת על הבנקים

העתקים:

הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון

יו"ר רשות ניירות ערך

המחלקה המשפטית, בנק ישראל